

ІННОВАЦІЇ В РОЗВИТКУ ГЕНДЕРНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Гендерна педагогіка, як досить нова галузь в рамках гендерних досліджень, розкриває сутність та завдання гендерного виховання, його вплив на особистість. Гендерна освіта може бути визначена як просвітницька діяльність у напрямку спростування існуючих статево-гендерних стереотипів, розвитку критичного ставлення до світу та зростання свідомості.

Теоретиком сучасної гендерної освіти сьогодні вважають В.Кравця, він обґрунтував гендерний підхід до педагогічної думки та освіти. Дослідження науково-теоретичних засад гендерної освіти займаються Н. Грицяк, О. Друзь, О. Петренко та ін.

Дослідженням проблеми інтеграції системи гендерної підходу в сучасну освіту України займаються Л. Булатова, Т. Говорун, І. Зверева, В.Кравець, О. Кікінеджи, Я. Кічук, О. Луценко, Л. Міщик, О. Смоляр, О. Сухомлинська та ін.

Метою даної статті є висвітлення проблем інтеграції гендерного підходу в сучасну освіту України й інноваційні досягнення українських педагогів в цій галузі.

Важливими компонентами гендерної соціалізації особистості є гендерна освіта та гендерне виховання. Гендерна освіта включає в себе: систематичне навчання, просвіту (тобто пропаганду й розповсюдження гендерних знань і гендерної культури), стимулювання гендерної самоосвіти.

Мета гендерного виховання полягає у формуванні правильного розуміння сутності моральних норм та установок у сфері взаємин статей та потреби керуватися ними в усіх сферах діяльності [3, с. 15]. У процесі гендерного виховання необхідно вирішити ряд конкретних педагогічних завдань, до яких відноситься формування:

- соціальної відповідальності у взаєминах між статями;
- прагнення мати міцну, дружню сім'ю, що відповідає сучасним вимогам суспільства: рівноправність батька й матері в сім'ї, свідоме і відповідальне ставлення до їх виховання як до свого обов'язку перед суспільством загалом, своїми батьками і дітьми;
- здатності розуміння інших людей і почуття поваги до них не лише як до людей взагалі, але й як до представників чоловічої чи жіночої статі, здатності враховувати й поважати їх специфічні статеві особливості в процесі спільної діяльності;
- здатності й прагнення оцінювати свої вчинки стосовно інших людей з урахуванням статевої належності, виробляти поняття хорошого й поганого вчинку в сфері цих відносин;
- усвідомлення себе представником своєї статі, що підтримує самооцінку і почуття самоповаги, впевненість і потенціал самореалізації;
- необхідних навичок спілкування й взаєморозуміння, а також здатності приймати усвідомлені рішення в сфері міжстатевих стосунків;
- уміння дружити і любити, досвіду нестатевої любові.

Зараз, гендерна освіта в Україні знаходиться на етапі становлення, але це не завадило здобути великі напрацювання у цій сфері. Розроблено спецкурси з гендерної проблематики, навчальні посібники та програми [1, с. 60]. В багатьох університетах та інститутах створено гендерні освітні центри, які активно працюють. Наприклад, у Харківській області гендерні центри діють у 12 вищих навчальних закладах, створено гендерний ресурсний центр, Музей історії жіноцтва та гендерного руху.

Рівноправність жінок та чоловіків у всіх сферах життя дає Україні великий поштовх на шляху до європейської інтеграції. Наша країна впевнено крокую до загальноєвропейської політики, щодо впровадження гендерного підходу у всі сфери сучасного життя, зокрема в освіту.

Суттєвим кроком на шляху впровадження гендерних підходів у сферу освіти стало створення гендерного центру в Слов'янському державному педагогічному університеті 21 березня 2012 р. – у день весняного рівнодення.

Гендерна освіта включає в себе: систематичне навчання, просвіту, розповсюдження гендерних знань і гендерної культури, стимулювання гендерної самоосвіти. Поширення просвітницької діяльності в сфері виховання культури гендерної рівності забезпечить захист суспільства від інформації, спрямованої на дискримінацію за ознакою статі.

Метою гендерного підходу в навчанні й вихованні дітей є формування розуміння сутності норм та установок взаємодії статей на принципах гендерної рівності, потреби керуватися ними в усіх сферах життєдіяльності, адже майбутньому школярі та студенту, виходячи із сформованої системи цінностей, будуть приймати рішення та впливати на процеси, що відбуваються у суспільстві.

Специфіка гендерного виховання полягає в тому, що людина функціонуючі в будь-якій діяльності не може виступати як безстатєва істота. З одного боку, це означає, що для виховання можуть бути використані будь-які види діяльності, з другого – що важко знайти якийсь особливий вид діяльності, яку слід було б спеціально організувати в інтересах гендерного виховання. Тому той чи інший вид діяльності учнів – праця, спілкування, гра, навчання – може служити інтересам виховання, якщо педагоги враховують у процесі їх організації загальні закономірності.

Способом прояву гендерних особливостей дітей і відображенням рівня сформованості їх гендеру є гра. У грі діти через виконання певних ролей засвоюють уявлення про гендерну поведінку. Хлопчики частіше вибирають для гри „силові сюжети” й у зв'язку з цим – відповідні ролі. Дівчаткам більше імпонують ігри з традиційними жіночими ролями. Гра дає змогу засвоїти не лише соціальні ролі, але й набути навички спілкування й взаємодії з однолітками протилежної статі. Традиційні ігри спрямовані на засвоєння дитиною її гендерної ролі, яка набувається саме в ролевій грі (у дочки-матері, війну) [2, с. 3].

З точки зору сучасної культури для гендерних ролей чоловіка і жінки властиві наступні характеристики. Чоловікові відводиться роль „сильного”, жінці – „слабкого”. Чоловік через свої психологічні особливості – завжди „лідер”, а протилежна роль – „веденого” – належить жінці. Три істотні характеристики визначають риси поведінки чоловіка і жінки в різних сферах життя. Ці риси стають показниками „сучасного чоловіка”, „сучасної жінки”.

Таким чином, проведене дослідження показало, що розвиток гендерної освіти в Україні відіграє велику та значущу роль у всіх сферах сучасного життя. Це великий поштовх для виховання людей з великими можливостями та впливами на всі сфери суспільного життя країни.

Якщо розвиток цього напрямку в освіті буде продовжуватися такими темпами, то скоро ми отримаємо інший результат багаторічного навчання дітей, зокрема у школах, зміниться світогляд та погляд на реальність сьогодення.

Список використаної літератури

1. *Говорун Т. В., Кікінежді О. М.* Гендерна ідеологія у навчально-виховному процесі // Освіта і управління. – № 4. – 2003 – С. 56-68.
2. *Кікінежді О. М.* Гендерне виховання змалку // Дошкільне виховання. 2006. – № 2-3. – С. 3-6; 10-13.
3. *Кравець В. П.* Історія гендерної педагогіки. – Тернопіль: Джура, 2005. – 440 с.

Анна Мартиненко

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕСТОВИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

Розробка і впровадження у виробництво та навчальний процес сучасного обладнання, широке застосування комп'ютерної техніки та нових інформаційних технологій зумовили розробку нової парадигми організації навчального процесу.